

ДЕНЬ ПЕРШИЙ

Нарешті приїжджаю приблизно о третій. Це місце скидається на санаторій 1970-х років або еко-кому-ну, але воно не видається гостинним. На парканах і до маленьких стовпчиків уздовж під'їзних доріжок прикріплені таблички «В'ЇЗД ЗАБОРОНЕНО», «ПАРКУВАННЯ ЗАБОРОНЕНО». Місце для роботи, а не для відпочинку.

Я паркуюсь у непримітному закутку біля паркану й сиджу в тиші автомобіля.

Дорогою сюди я заїхала в місто й уперше за тридцять п'ять років відвідала могили батьків. Мені знадобився деякий час, щоб відшукати їх на так званому газонному кладовищі: новій частині, відгородженій — навіщо? — від старого міського цвинтаря з його кривими рядами нахилених білих надгробків і хрестів. Над старою частиною височіють велетенські чорні сосни, а з їхніх високих

гілок долинають крики ворон і какаду. Натомість газонне кладовище — це тьмянний плаский простір, заповнений плавно вигнутими рядами низьких потворних надгробків однакових розмірів. Напевне, так охайніше (але чому кладовище має бути охайним?).

Тут немає газону, лише запилюжена мертва трава.

Щоб відшукати батьків, довелося згадати те почуття холоду й незахищеності, яке мене супроводжувало — фізично, я маю на увазі — на кожному з їхніх похоронів. На тому місці, де мого батька, а трохи згодом і матір, опустили в суміжні глибини розритої землі, виникало відчуття, ніби навколо мене забагато простору. (Тоді я вважала бездушним опускати людину в яму, використовуючи мотузки й лінви замість рук.) Та зараз, крокуючи кладовищем і згадуючи це відчуття, я змогла знову відшукати це місце. Стояла перед надгробками батька й матері, двома шматками каменю, виточеними й відполірованими машиною. Ані колір, ані дизайн каменів, ані слова, викарбувані на них, не відображали жодного з моїх батьків, хоча, здається, ті камені обирала й затверджувала саме я.

Хтось устроїв у маленьку металеву решітку біля надгробків потворні пластикові квіти. Можливо, є якісь волонтери, які обходять цвинтар і залишають штучні квіти на покинутих могилах. Хто ще хотів би вшанувати місце поховання моїх батьків через багато років? Пластик квітів посірів, кожна частинка вицвіла, хоча колись вони, мабуть,

були яскравими, як ті, що стриміли з маленьких металевих ваз на інших надгробках: пошарпані синтетичні пелюстки лілового, бордового й білого кольорів із темно-зеленими стеблами, нахиленими туди-сюди, і штучними бульбами та листочками.

Я стояла на траві й дивилася на потворні квіти, потім — на імена батьків, викарбувані на плитах переді мною. І я усвідомила: *ваші кістки тут, під моїми ногами*. Відтак присіла навпочіпки — лише близько метра землі відділяло мене від їхніх тіл — і, поцілувавши пальці, притиснула їх до хрусткої трави.

Повертаючись до автівки, я згадала ще дещо: телефонний дзвінок, що пролунав через багато місяців після смерті матері. Тихий чоловічий голос повідомив, що її надгробок готовий. Пам'ятаю, як стояла біля дверей пральні з телефоном у руці, зовні непорушна, але серце обірвалося. Немов усе-редині мене обвалився піщаний насип.

Під кінець поїздки небо потемніло, почало накрапати. Дорога вилася крутим пагорбом, переходячи в тунель із густого чагарника, — мій автомобіль ледве тримався на мокрому асфальті — аж поки на іншому боці виринула в ці безкраї, невиразні, кутасті рівнини — голі, немов витерта замша.

До мене одна за одною поверталися назви місць, які я вважала забутими: *Чакола, Роялла, Бредбо, Буньян, Джерангл, Бобундара, Келтонська рівнина,*

Скеляста рівнина, Посушлива рівнина, — як намистини на вервиці. Немов я перелічувала кістки у власному тілі.

Невдовзі після мого приїзду визирає сонце. Я виходжу й роззираюся довкола, намагаючись зрозуміти, куди мені йти. Навколо — тонкі, мов олівці, сосни, кілька евкаліптів, що стікають краплями, і безмежна тиша. Три чи чотири маленькі дерев'яні будиночки, пофарбовані у тьмянний оливковий колір, із зеленими гостроверхими бляшаними дахами.

Якийсь час блукаю територією, зрештою знаходжу повітку з написом «ОФІС» і стукаю у двері. З'являється жінка, яка представляється сестрою Симоною. Вона вимовляє ім'я Симона з помітним акцентом (французьким?). Невизначеного віку, на вигляд діловита, але водночас лагідна. Худорлява. З доволі жовтими зубами. Перепрошує, що не вийшла мене зустріти; вона зайнята, але якщо я трохи почекаю, то економка мені все покаже. Із зубатою усмішкою, більше схожою на гримасу, вона каже, що шукала мене в інтернеті і що моя діяльність нібито «неабияк дивує». Її тон видається злегка образливим. Я всміхаюся, відповідаючи їй, що інформація в інтернеті буває оманливою. Симона витримує паузу, а потім спокійно зауважує, що порятунок Божих створінь, безумовно, є важливою справою. Мені здається, вона трохи сердиться. Не звикла, щоб із нею не погоджувалися. Ми знову вишкірюємося одна до одної, і вона зачинає двері офісу.

Аніта, економка. Балакуча і з великим задом. Трохи тремтить у своєму бордовому флісовому жилеті поверх бірюзової сорочки й у темно-синіх штанах. Вона водить мене довкола будівель і територією, а я дрібочу слідом за нею, слухаючи безупинне торохтіння. Вона нізащо не змогла б стати монахиною — лише уявіть, як це — вставати на чування о п'ятій ранку. Ще й узимку! Крім того, вони не можуть дивитися нетфлікс:

— Це точно не для мене.

Вона час від часу розчіпляє руки, указуючи на щось — крамницю, старий фруктовий сад, гостьові будиночки; указує ще далі на пасовища, невелику дамбу — потім знову складає їх, захищаючись від холоду, і ми рушаємо до невеличкої кам'яної каплички. Я розтуляю рота, щоб сказати: дякую, мені не обов'язково зазирати всередину, але не хочу здатися неввічливою. Ми прощтовхуємося крізь великі дерев'яні двері. Балаканина Аніти не припиняється, але переходить на шепіт, хоча в храмі нікого немає. Вона розповідає, як лише нещодавно дізналася, що це не каплиця — адже каплиці є приватною власністю. Це освячений храм.

— Коли вони приходять сюди, це називається Літургія Годин, — шепоче вона, вимовляючи ці слова, немов з іноземної мови. Мабуть, так воно і є.

Аніта вказує на куток:

— Ти сидітимеш ось тут.

Збоку, подалі від центральних лавок, стоять чотири дерев'яні ослони, на яких, імовірно, сидять

сестри. Гостьові лави менші за їхні, сучасніші за дизайном і виготовлені із золотистої соснової деревини. Кожне місце позначене пласкою квадратною коричневою подушкою, а вздовж лави пролягає коричневий шкіряний валик для колін. Аніта очікує, що я продемонструю майстерність правильного сидіння. Подушка напрочуд зручна.

Вівтаря немає. Замість нього — простий дерев'яний аналой* навпроти величезного різьбленого дерев'яного розп'яття на побіленій стіні.

Коли ми виходимо, Аніта зупиняється, щоб показати мені велику кутасту квіткову композицію, установлену збоку на підлозі, під розп'яттям. Вона каже, що це зробив один із облатів**. Я видаю якийсь невиразний звук.

— Так, — каже Аніта, захоплено зітхаючи. — Цей облат і справді мислить нестандартно.

Я не кажу їй, що не маю жодного уявлення про те, хто такий облат.

Наступним пунктом моєї екскурсії є двостулковий холодильник на ганку. Аніта смикає дверцята холодильника, показуючи мені полиці з яйцями, молоком і кількома яблуками. Зачинивши дверцята, відкриває морозильну камеру, де зберігають

* Високий столик із похилим верхом, на який кладуть богослужбові книги. — Тут і далі — прим. пер., якщо не зазнач. ін.

** Частина осіб у християнському чернецтві або спільноті людей, які присвятили своє життя служінню Богові відповідно до чернечих традицій, але не стали при цьому монахами.

окремо запаковані м'ясні пироги й пакети із цільнозерновим хлібом по чотири скибки в кожному.

— Це їжа для тих, хто не хоче обідати в їдальні, — пояснює вона.

Я не бачитиму сестер, окрім як у церкві, попереджає Аніта так, ніби мене очікує розчарування. Монахині мешкають в іншій довгій низькій будівлі за храмом, відмежованій огорожею, у прихованій частині, закритій для гостей.

Нарешті дістаємося до мого будиночка, названого на честь святого, ім'я якого я одразу ж забуваю. Сусідні хатини, схоже, не зайняті, але хто знає. Я не питаю, чи є тут інші гості. Місце здається доволі безлюдним.

Аніта відмикає двері й важко ступає до вікна, щоб розсунути штори, а потім показує мені пульт від кондиціонера з функцією обігріву й охолодження. («Ти здивуєшся, та влітку тут буває дуже спекотно, але поглянь, зараз він на "обігріві" — бачиш маленький символ сонечка?») Вона бере з маленького столика ламінований буклет — «Усе, що тобі треба знати, є тут» — і знову ляскає ним по поверхні. Махає рукою в бік маленької кухні з бляшанками та шафками, а потім — у протилежному напрямку, до ванної кімнати, яку не видно; відтак усміхається до мене й зітхає з виразною завершеністю, немов тепер формальності позаду, і ми можемо як слід погомоніти. Я жваво дякую їй, крокуючи до дверей. Здається, вона нарешті розуміє, що я не хочу розмовляти, і йде геть.